

MONUMENTUM
FESTIVITATIS
GLORIOSÆ

S I V E

APPLAUSUS CORDIALIS

In

Viginti Angelicis Conclusionibus
publicè exhibitus,

Dum

REVERENDISSIMUS, ac PERILLUSTRIS
DOMINUS, DOMINUS

JOANNES
JACOBUS
SCHILLING

*Cathedralis Ecclesiæ Labacensis Canonicus, &c.
Ad Communem Populi, & Cleri Consolationem DEO,
Angelis, & Hominibus Comitantibus Jubylæam
Solemniter Celebraret*

MISSAM.

â

F. Cælestino â S. Elifabetha Ord. Eremit. Dif-
calc. S.P. Augustini Ss. Theolog. Studente.

Præside.

F. P. FELICE â S. Matre Anna in Conventu
ad D. Josephum Labaci Ss. Theologiæ Lectore
Ordinario.

* * * * *

MONUMENTUM

FESTIVITATIS

GLORIOSAE

APPLAUSUS, CORDIALIS

Virginis Angelicis Conclavibus

REVERENDISSIMUS, ac FERULUSIENSIS

DOMINUS, DOMINUS

JOHANNES

JACOBUS

SCHILLING

Catholici sacrae Theologiae Professor, &c.
Ad Commenium Populi, & Civis Consolatorum DEO,
Angelicis, & Humanis Conclavibus, &c.
Solenniter celebrant

MISSA M.

F. Castellino S. S. Theologiae Ord. Praedicatorum, Di-

rector, & Praedicatorum S. S. Theologiae, &c.

F. B. FELICE S. S. Theologiae in Conventu

ad D. Josephum Labar, S. S. Theologiae, &c. Lectore

Ordinario.

REVERENDISSIMO
PERILLUSTRI

^{Ac}
CLARISSIMO

DOMINO, DOMINO

JOANNI

JACOBO
SCHILLING

SS. Theologiæ Doctori, Protonotario Aposto-
lico, Civitatis Crainburgensis Parocho: Cathedralis
Ecclesiæ Labacensis Canonico: Nec non Celsissimi,
Ac Reverendissimi Principis Labacensis in
Spiritualibus

VICARIO
GENERALI:

SACERDOTI JUBILATO,
Domino, Domino Patrono Suo Gratioso.

REVERENDISSIMO
PERILLUSTRI

CLARISSIMO

DOMINO DOMINO

JOANNI

JACOBO
SCHILLING

SS. Theologiae Doctor, Protonotario Aposto-
lico, Civitatis Crainburgensis Praeceptor, Cathedralis
Ecclesiae Labacensis Canonico; Nec non Cellararius
Ac Reverendissimi Principis Labacensis in
Spirituibus

VIGARIO
GENERALI;

SACERDOTI JUBILATO.
Domino, Domino Patrono suo Gratulo.

ILLVXIMI CIVITATI nostræ exoptatissima Dies! *
ILLVXIMI hodie honoris, gloriæque ex In-
 tegro Irradiata splendore. * Ave proinde LVX Cali-
 dissimilis vsplendens qvæslta; * Ave sis æmonæ De-
 CVs, totivsque svæ gentis expectatio: * tV sola
 LVX Vera, qvæ primos, & præteritos ILLVstras Dies; *
 qVID ILLI essent, nisi tristes fvnestæ noctis tenebræ,
 si non in hodierno sIJdere revixissent? * & LICet
 eDaX nostris temporis gvLa, Vnivsas, qvæ fvêre,
 horas absorbeat, * singVLæ tamen reDevnt: nec per-
 eVnt, Vbi se annVs JVbilæVs præsentat. * Longos at-
 tIgitse annos, natVræ VIs est: benè, & sine Labe VIXI-
 se, omnino gratiæ partVs Censeri Debet: * hInC Cri-
 nes Cani, & Copiosi anni svnt VanI: ni eis aCCes-
 serit â VIRTute, & sCientia pretIVM; * VtI seneCtVs
 tVrpe sCeLeratI Capitis opprobriVM: sic VIRTuosI,
 Constans gloriæ, & Corona est. * heros non annos,

seD VICtorias CoMpVtat, & persæpè IVVenIs eX-
pertos fenes sVperat. * Vera taMen, & InenarrabILLIs
gLorIa est, DIV VIXIse, & VICIse: * haVD Le-
VIs esse potest, qVI â seneCta, & VItVte DIaV-
DatVr: * pletatis effeCtVs, LaVs, & gLorIa: VItI,
VItVperIVM aserI Debet, * VtrIqVe sVa, ast DIspar
ConVenIt LongeVitas: VnI honorIs, aLterI InfaMIæ. *
qVID IVVat oLerInos ostentare In, & eX CapItè
CapILLos, si faCta, Vel CorDa nIgrICant? *
CIIgnI sVnt, qVels si aLbICantes tVlerIs pLVMas,
CroCItantes In Carne VoLVCres. apparent. * EA-
propter (si sCrlptVræ CreDatVr) Deo oDIO est se-
neX fatVVs, & InsensatVs: * seD VIt, CVIVs sene-
Cta Manet In Vlls JVstItæ, CoronabItVr. * FELIX
proIn, qVI In InnoCentIa perVenIt ad VenerabIlE-
senIVM: * est enIm In eo asceCVtVs, qVoD natV-
ra, & gratIa VLtra non VaLent trIbVere. * qVot
non optant Venerandæ ætatis CanItleM ConseqVI?
ast persæpè prorsVs sVnt frVstranea Vota, * qVla
rard ad eam VItVtIbVs eLVctarI VoLVnt. * est
ergo rara In terra aLes, qVe InnoCens â JVVentVtIs
Vere ad hIJeMaLe ætatis frIgvS transIret.* Por-

porro rV es rara ALes R^{se}. perILLVtrIs D^{ne}. D^{ne}
 JOANNES JA^{COBE} epIscopi LabaCensIs In sprItVaLlVIs
 VICARIE generaLIs! * rV soLVs CarnoLlæ phænIX,
 CVI speCiaLI CVM gLorla obtIgt seneCta: * rV
 Vrbls LabaCensIs gLorla, rV gLorla patrlæ, rV gLo-
 rla CLerI, rV gLorla CanonICorVM. * ô qVaM In-
 gens se eXpLICat VIVæ LaVDIs Vbertas! * qVaLla
 DeCora, qVantI Insignes tItVLI In Vno hoMIne repe-
 rIVntVr! * est qVID DIVInItatIs In te: IDed oportet,
 Vt te natVraLIs eLoqVentIa obfVpefCat. * Conflteor,
 & sIC est, In ConspeCtV rVI eXpaVeIco, obfVpefCo,
 obMVteIco. * qVla taMen hoDie annVs JVbILæVs
 presbIterII tVleVCet, * nefas omIno esset taCere, VbI
 VnIVersI appLaVDentes LoqVVntVr. * ItaqVe Lo-
 qVar, & ego, etIaM sI VoX aLtè faVCIBVs hæere De-
 beret: * qVla Verò se aperVIt propè InfnIta fanDI
 Copla, Vnde eXorDIar, nesClo. * sClo, qVID In
 tanto rerVM LabIrlntho flerI oporteat, seqVar popV-
 LI Vota: Verbo, * & CorDe tIbI appLaVDens,
 qVoD presbIterII JVbILæo sVperstes VIVas. * gra-
 tVlor proIn tIbI RD^{se} DI^{ne} eX totIs VrlbVs De

tVa feLICitate: * gratVLor De gaVDlo, & soLatlo,
qVo hoDle VisCera tVa perfVsa sVnt: * gratVLor
De generaLI CarnoLiæ ConsoLatlone, qVæ tibi gaV-
Dens aCCantat, VIVat JOANNES JACobVs! * qVoD
& ego LlBenter Intono: VIVat JOANNES JACobVs MIJ-
stes JVbILATVs! * en! qVIsqVe statVs tibi JaM Con-
gratVLatVr LatabVnDVs: * nobILIs, aC IgnobILIs,
paVper, atqVe DIVes, IntVs, forIsqVe trIVMphant: *
præ CVnctIs VenerabILIs CLerVs, slgnatè LabaCen-
sIs tibi proCIDIt gratVLabVnDVs. * HI oMnes Vnà
optant, Vt Dies iste JVbILæVs esset LonglorIs VItæ
sCatVrlgo, * qVâ noMInI tVo perennIs, & relpVb-
LICæ InDesInenter VIVERes gLorlosVs. * sanè, & plè
tibi hoDle oMnes, & slngVLI VnIversALI Voto æVI-
ternos appreCantVr annos: * qVI eLapSos peCVLLarI
eXeMpLo, & IneXpeCtata gLola transeglItI, transaC-
tos CohonestatI, & CoronatI. * si ætas seneCtVtIs
(prætenDente eXpertIsImo eX slon FILLo) est VIta
sIne Labe: * sIC In tVo qVINqVagesImo anno DVæ
eX asse perfeCtæ sVnt ætates: * proIn DVpLeX ho-
Dle JVbILæVs, saCerDotil, & pletatIs proponItVr. *

terra VI: Longè priVs pietatis JVBILæVs saCerDotIVM
 præIVit: * qVla priVs qVam Deo offerebas saCrifiCa,
 In sVperos plVs fVisti. * tVa pVeritla oMnibVs VI-
 DebatVr proVeCta seneCtVs: * & faCILLIMè VI-
 Dere poterant, qVantVs Vlr fVtVrVs effes; * VVL-
 tVs graVitas, MoDestia, & eX oCVLLis pietas * re-
 præsentabant angeLVM: neqVe agebas, qVoD LeVI-
 ter ContraVenisset VlrVtl. * qVoD reVerà, & In re
 Ita sit, CoæVI tVI ConCorDI testifiCatI sVnt CaL-
 CVLo. * nVnC Verò reCtè JVDICate, qVls qVls
 hæC foLIA LeCtItabl, JVDICatè: * & eDICte: nVn-
 qVID non est JACOBVs In CanesCente seneCta ar-
 ChangeLVs, si In tenera pVeritla erat angeLVs? *
 Ita est: qVla nVnC Integritate, & sapientia eXCeL-
 Lt, arChangeLI tltVLo ConDeCoranDVs est. * hIC
 se pandit InenaVigabile LaVDIs peLagVs, à qVo Ci-
 Ceronis eLoqVentia præfoCetVr, neCesse est: * qVoD
 ego pro nVnC, ne In eXpanso aLto absorbear orator, Ve-
 Lis, reMIsqVe fVglo: * soLVM In Litore stabo, aC à
 Longè aLiqVot pretiosos Vnlones; qVos sanCtitatis
 ConCha enIXa est plscabor. * & eCCe! VIX retla Je-

CI, & Larga VIRTUTVM ConChIJLLa Cœpl. * EXVbe-
 rat pletas, prVDentia, hVMILITASqVÉ eLVCent: * fVL-
 get pVDICtla, nitet eXIMla sobrietas, atqVe sine
 Labe Vita. * PIVs es RDI^{se} D^{ne}! qVla eXaCtè CV-
 ras, qVæ Del sVnt. * Cor, qVo In sVperos eXarDes,
 est Ignita Integritatis LaMpas plo ferVorls oLeo nVtri-
 ta, * HVJV s LVX arDens penetrat qVasqVe Carno-
 Llæ rIMas, * ILLVstratqVÉ oMnes, qVI aD te Vni-
 Versè ConfVglVnt. * TVæ ManVs parent esse CoLo-
 si, qVels honos In sVperos, & ECCLESiæ saLVs sVC-
 CoLatVr. * profectò non sIC ApOLLo â sagltra: her-
 CVLes â CLaVa: neptVnVs â fVsClna obarMatVs
 fVlt, * sICVt TV â pletate DefensVs es: est Verò tibi
 eXtraDita saglta non ApOLLInis, seD Jonathæ: * ne-
 qVe CLaVa herCVLLis, seD JaCobi: neqVe fVsClna
 neptVni, seD Joabi: est porro tibi ConCessa. * sa-
 gltta, qVa oMnes protegeres: CLaVa, qVa abigeres:
 fVsClna, qVa Corrigeres: protegeres plos, & InnoCen-
 tes, abigeres LVpos, Corrigeres refractarios. * De haC
 tVa pletate fVsè Cantant VIDVæ, paVperesqVe StV-
 Dlosi, * qVos abVnDè patris Instar Coploso aVro,
aLlIsqVe

aLLsqVé profVsIs eLeMosIjnls sVstentat. * te LaV-
 Dat DepaVperata nobILItas, qVæ â te persapè, ne
 Inops è statV eXCIDeret, roboratVr. * te eXaLtant EC-
 CLeslæ, neC non MVLtæ sVperls eXtrVCTæ BASIL-
 Cæ, * qVas VeL fVnDItVs ereXIstI, aVt faLteM ereC-
 tas reparastI. * QVID est tVVs erga reLIgIosos bene-
 affeCtVs ANIMVs? VeL tot profVsa: * In reLIgIosos
 ConVentVs Dona, qVàm VIVA, Vera & pietatis pLe-
 na Insignia? * eapropter & eCCLESIA nostra tibi pro
 aCCeptIs tot, & tantIs benefICIs perpetVò eXoSCVLa-
 bltVr ManVs. * totVs qVoqVe, & paVper CapVCIno-
 rVM orDo, In te InVenIt, * parreM, qVI eI orDInarè
 frangIs panes, & aLIqVotles bonVs fVeras CapItVLI
 patronVs. * QVID ILLa pla nVper apVD Patres Socie-
 tatis JESV posIta fVnDatIo? Vbi * LVbens aLIqVot
 MILLla ærls, & argentI In æVIternos VsVs DeposVI-
 stI: * Vt neo PresbIterI IgnatIana per oCtIDVVM eX-
 erCIta sVblrent, * præpararentqVé ANIMas sVas, &
 Ita In splItV eXpVrgatI Deo grata offerent SaCrIFI-
 CIA. * qVID qVæso tot restaVratae paræCIæ, aVCTa
 benefICIA, neC non reCenter æDIFICatI VICarIatVs? *

qVID sVnt IstħæC, nlsI fLagranIIsIMVs zeLosæ VItæ,
 pletatsqVé ferVor? * qVô DEVs gLorIfICatVr, & pro-
 XIMI saLVs propagatVr. * Inest tIbI Constans, & per-
 petVa VoLVntas DIVIna propagandI, & InVloLata
 ferVanDI. * qVotles pro erIgenDIs fVnctIonIbVs,
 aLIIsqVe soLeMnItatIbVs rogatVr, * totles oratIonI,
 sI Del honos, & popVLI saLVs eXIgVnt, promPtè
 sVbsCribIs: * & InIbI totVs eX CorDe LætariS, VbI
 VIDes DIVIna zeLarI: * è ConVerso eXtremè trIstarIs,
 VbI DeVotIones, saCraqVé profanantVr. * Vt Verò
 eXeMpLo VnIversos post, & ad te trahas, In pVbLI-
 Cls * ProCessIonIbVs, DeVotIonIbVsque MIra pleta-
 te Interesse ConsVeVItI: * & qVaMVIs à SeneCtVte
 eXtenVa tæVires DefICiant, * hoc non obstante CasIs
 VIrIbVs fVperlor anIMVs sIJDera gIganteo passV qVæ-
 rit. * propè IneXpLICabILIIs est tVa DeVotIo, anIMI-
 qVé In fVperos propensIo: * aC LICèt æstVet IneX-
 tIngVIBILIIs erga omnes CæLestIs AVLæ PrInCipes af-
 feCtVs: * Vna taMen tIbI piæ CæterIs DeIgentrIX
 Virgo fIXa est peCtorI, * pro CVJVs gLorIa, & ho-
 nore pagnas ILLas, *Via CæLI CoMpLanata* nVnCV-
 patas

patas Integre foLViffi. * QVIs negare VaLeat, Con
 tVVM esse ALtare, In qVo Ignis Pietatis sine InterrVp
 tione arDet? * aVt qVIs DeffrVet, & eXtingVet hanC
 In fVperos CharitateM? * non præfens Vltæ, neqVe
 Dira Mors, neqVe InfernVs Ipse re separabit à Char
 tate, qVæ est In Chrifto JESV; * non Mors: qVla apVD
 re statViffi, bona tVa In faCros VsVs ConVertere; *
 Vt qVanDo AnIma tVa eX terris In CœLos fVerit fVbi
 Lata, * poftèa In tot Copiofè eXhibitis benefiCtis
 MVnDo VIVas fVperffes. * non erit In qVo Ignis
 pietati, & probitati tVæ JVngitVr eXCeLLentiffi
 Ma prVDentia, * hls eXtreMls ffat tVa feLICitas: &
 InDe totVs boni orlgnatVr feqVeLa. * si VrtVs,
 aC sClentia præMiffæ sVnt, VtlqVè pro feLICitate
 ConCLVfio Certa est? * hæ In JVventVte præVe
 rVnt: InDe non poterat In feneCta negari omnis boni
 ConfeqVentia. * IntelleCtVs tVVs est propria genVI
 næ fapientia, prVDentia, & erVDitionis SeDes. * NI
 hIL est In ffVDiis DiffICILE, qVoD priVs non effes
 eXpertVs: * nihil In sCholis Ità sVbtILè: nihil
 In pVLptis fingVLare, qVoD erVDitè non penetrâf.

fes, aC praCtICâffes. * Vasta In te Corporis VtriVs-
 qVe JVrls notitia In CoMpenDio habetVr: * graVlo-
 ra theosophica DVbla eX teMpoRe eXpLanata resoL-
 VIs, * QVapropter rVa LitteratVra fVlt perVsll sVpre-
 Mâ Lavreâ Decorata. * haVD pro sapente habetVr,
 qVI sibi sapit Vni, & optIMO sapentia frVCtV. Caret *
 agendi faCilitate, petitisIMâ eXperientia, qVæ so-
 lent vsVvenire. * sibi sapiens Ingens thesaurVs est, at
 reConDitVs: pretiosVM In VIsGeribVs terræ * aVrVM:
 qVla per Labores non transIt, ferè nihil proDest: &
 eô pLVrls Valet vsI ærls portio: * Ita priorsVs, sa-
 plens eX eo neqVaqVaM proDest, si soLo CogitatV,
 raro Verò opere Laborat * Jam Verò r^{ise} D^{nes} Vt
 tibi totVs eses sapiens, Veros sapentia frVCtVs feCi-
 stI, * & Vt hoc aVri pretiVM prosit, per sVDores eg-
 reglè eXerCetVr: * nostI enim, gratis horas ab eo terI
 ad pVLpta, qVI, qVæ sapit, non eXerCet per tribV-
 naLia. * nostI respVbLica CorpVs oCVLos, siMVL-
 qVe LaCertos eXposCere, * Vt possit IntelleCtVs
 eXperImento reCtè CognosCere, aC Cognita eXeqVI. *
 InDeneXerCitationis, & Laboris proDigVs, totaLiter

Christianæ reipUBLICÆ LaCertos sVbleCisti: * & so-
 LVs In æqVitate, & erVDitione taLla portas onera,
 qVæ aLli pLVrlMI sVpportare non poterant, * In pro-
 bitate, & JVstia CViqVe JV sVVM DICIs; * etsi
 per Longos, & DIVtVrnos annos In Consistorio pro-
 trribVnaLi seDeris JVDeX, * neqVe taMen aVt VnlCa
 VICe In Via JVstia offendisti. * CasVs Lltlgosos
 Itã resOLVIs, Vt qVI non penetrant, VIDere possint
 VeritateM. * rVa InCLIta penna pLVrlbVs eXteris
 est non tenVI aDMirationi, * & eX sapentissimo
 ConCeptV proferVnt, qVantVs Vlr esse Debeas: *
 Verbô IntelLeCtVs tVV s est Integra blllotheCa,
 & faMosa praXIs ECCLESiasticæ hIstoria, * â qVa si
 qVIs non VVLt DeCLInare, aD te properet, te aV-
 Dlat, & seqVatVr. * Meritò IgitVr pro te (qVoD
 tibi perpetVo honorI est) sapiVs CertaverVnt prin-
 Cipes: * PopVLI, aC aLlenæ DIcEses, peCVLlariter
 DVo faCrati præsVLES te è patria nostra qVasi ra-
 pere Conati sVnt. * qVare? nlsI, qVla sClebant, sV-
 as DIcEses tantI Viri pietate, sapentia, & prVDen-
 tia roborandas posse stare æternitati. * Præterea tres

RDſi pncipes LabaCenſes, Vt ſc In Vita, & CVn-
Cta sVa bona tVæ InVioLatae Probitati ConCreDe-
bant: * ſiC eXangVes re ConſtitVere, Vt eſſes
æqVVs Teſtamenti Arbiter, & Defenſor. *
Prætereo ReVerenDiſſe Dñe reLiqVas VirtVtes,
& qVas Inſinita gLoriæ tVæ DeCora. * Prætereo, ne
ſerena, ſingVLariſqVe VVLtVs tVI MoDeſtla erV-
besCat: * Ego Verò â tanta gLoriæ EXCeLLentia
ConſVVs In fine orationis eLingVls ContICesCaM. *
In hVIVs Conſideratione rVptô orationis ſiLô tibi
eXtremè gratVLor, * qVoD VirtVtis, & gLoriæ ab-
VnDans Venerandæ ſeneCtæ annos ſaLVtaVeris. *
gratVLor, qVoD pietatis, & ſapientiae aLis ſoLenne
pſebjterii tVI JVBILÆVM attigeris. * DEVs præbe-
at, Vt pro honore NOMInis ſVI, Chriſtianitatis Vti-
Litate pLVres ſVperares annos: * pſt VirtVte, gLo-
riâ, ſapientia, annis pLenVs, gLoriæ, aC Coronæ
Cœleſti MatVrVſoreqViesCas In pace. * hOC tibi
CLerVs, hOC tibi popVLVs eX CorDe De-
ferVnt, aC apprecantVr. * hæC Vbi & ego opto,
re

te rogo R^{is}e D^{ne}, Vt nos CLientes : neC non
tibi faCratas ConCLVslones In sinV tVo foVe-
re Dignareris.

SIC sinCerè IntenDit, & optat

pater reLIX â S. ANNA AVgV.

stInlanVs DisCaLcea-

tVs, Ss. theoLogiæ

LeCtor. *

CONCLUSIONES PROPUGNANDÆ.

1. **A**ngeli non possunt de absoluta DEI potentia multiplicari intra eandem speciem. 2. Quibus ratio formalis essendi in Loco connaturali non est ipsorum substantia: 3. Sed operatio Virtualiter transiens. 4. Ratio verò ipsis essendi in Loco Violento, & præternaturali est Passio. 5. Possunt esse in pluribus Locis inadæquatis inter se distantibus intra spheram tamen activitatis contentis, absque eo, quod existant in medio: 6. Non possunt tamen plures simul existere in eodem Loco formali. 7. Neque potest unus Angelus esse in alio, aut in Anima rationali tanquam in Loco. 8. Moventur Localiter tam motu per se, quàm motu per accidens. 9. Item moventur motu continuo. 10. Et discreto. 11. Ita, quod moti discretè non pertranscant medium. 12. Nequeunt motu continuo, aut discreto moveri in instanti per correspondentiam ad nostrum tempus. 13. Angelus cognoscit se ipsum per suam Essentiam, ut habet rationem speciei intelligibilis: 14. Indiget tamen in sui cognitione specie expressa, sive verbo mentis, tanquam terminò productò illius cognitionis. 15. Angeli inferiores comprehendunt superiores. 16. Non cognoscunt secreta cordium. 17. Fuerunt ab initio suæ creationis Beati Beatitudine naturali. 18. Constituti in statu viæ nunquam viderunt divinam Essentiam etiam visione transeuntis. 19. Non potuerunt peccare in primo instanti creationis suæ. 20. Cruciantur ab igne inferni per modum alligationis, & detentionis Violentæ.

E

QUÆ

QUÆSTIUNCULÆ COLLECTANÆ.

Ex

TRACTATU

De

ANGELIS.

Quæstio I.

*An Angeli præcesserint Creationem
Cæli, & Terræ.*

A Junt quidam, necessariò dicendum, priùs Angelos
extitisse, quàm cælum & terram. Si enim Angeli
(inquirunt) non extabant, quomodo Deus omnium lau-
dabatur? verùm qui hoc dicunt, non animadvertunt,
quòd hoc sermone Angelos carere principio astruunt. Nam
si Deus omnium laudatoribus indigebat, & hos semper ha-
bebat laudatores, coætèrni igitur erant Angeli cum Deo
omnium. Sed non indiget Dominus Deus laudatoribus,
quippe, qui naturâ nullius indiget: sed sola bonitate ductus,
Angelis, & Archangelis & universæ creaturæ largitus est,
ut esset. Alij dicunt: si Angeli non præcessissent creatio-
nem cæli, & terræ, Moyses describens creationem hujus
universi utique Angelorum meminisset? sed quia nullam
de illis mentionem fecit, inferre licet, Angelos non fuisse
cum mundo corporeo creatos. Præterea non esse creden-
dum, Deum tot sæculis ante creationem mundi mansisse
otiosum: sed asserendum, illum bonitatem suam spiritali-
bus creaturis communicasse, antequam corporeas produ-
ceret. Sed quis neget Moysen, dum describeret creatio-
nem mundi non meminisse Angelorum? dicit enim: *In
principio creavit Deus cælum & terram:* utique nomine cæ-
li comprehenduntur Angeli ut contentum in continente?

Idem

Idem alibi dicit Genes. 2. *igitur perfecti sunt caeli, & omnis ornatus eorum.* Profecto non solum astra, & stellae, sed etiam Angeli ornant caelum. Neque ex hoc, quod ante mundum corporeum Deus non creaverit Angelos, mansit otiosus: quia ab aeterno Deus operatur ad intra per actus cognitionis, & amoris producendo Verbum, & Spiritum Sanctum. Sed si Angeli praecesserunt mundi creationem, quo ministerio fungebantur Angeli? cum nullus esset, qui indigeret aut adjuvaretur eorum operâ? siquidem si ministerium hominum Deo omnium subesse dicuntur; dicente Apostolo: *Nonne omnes sunt administratorij Spiritus in Ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis.* opponunt aliqui illud Job 38. *quando creabam astra, laudabant me Angeli mei.* Sed non advertunt die quarta unâ cum sole & luna Deum omnium astra produxisse. Dico ergo cum S. P. Augustino Lib. 11. cap. 9. de civitate Dei: Angelos non praecessisse creationem caeli & terrae, sed prima die fuisse creatos, quando dixit Deus: *Fiat lux, & facta est lux:* ubi nomine lucis non venit lux sensibilis, sed spiritualis, & Angelica. Adeoque per istam lucem primo die productam aliud nihil, praeterquam quod ad Angelicas virtutes pertinet, accipi debeat. Quod verò primo die non fuerit lux sensibilis producta, colligitur, eò quod lux sensibilis videlicet luminaria, & astra dividenda diem, & noctem fuerint die quarta creata. Unde in Concilio Lateranensi cap. *firmiter*, asseritur: Deum simul ab initio temporis utramque de nihilo condidisse creaturam, spiritualem & corpoream, Angelicam & mundanam.

Quaestio II.

An Lucifer & reliqui Angeli sint creati in Caelo Empyreo?

Varia sunt circa hoc Sanctorum Placita. S. Damascenus

nus l. 2. de fide cap. 4. Censet; superbum hunc Draconem creatum in aëre, & rebus terrestribus præpositum superiora ambientem dixisse: in cælum conscendam. Similiter Hieronymus censet, Luciferum conditum in firmamento. Suarez lib. 1. de Angelis cap 4. putat Angelos in Cælo sydereo conditos fuisse: Primò, quia sicut homo non fuit creatus in Paradiso terrestri: ita non conveniebat Angelos creari in loco beatitudinis, qui est Paradisus supernaturalis. Prætereà expediebat, ut cælum, utpote Patria, & thronus Dei nullo unquam peccato macularetur. Tenendum tamen est, Luciferum & reliquos Angelos fuisse in cælo Empyreo creatos: partim quia hic locus est convenientissimus naturæ & conditioni angelicæ: cælum enim Empyreum est locus inter omnia loca corporalia nobilissimus, unde maxime decet substantias nobilissimas: est etiam aptissimus contemplationi Angelorum, quæ est propria operatio naturæ intellectualis perfectissimæ. Prætereà Angeli præsident omni creaturæ corporeæ, si non ad nutum, saltem ad motum; ideòque oportet, ut sint creati in loco supremo, qui est cælum Empyreum. Concilium Lateranense superius citatum quoque suffragatur: *Deus ab initio temporis utramque simul condidit naturam, spiritualem & corpoream, Angelicam & mundanam.* Sed primo die creationis non fuit creatum cælum Sydereum sed tantum Empyreum, ergo Angeli non fuerunt creati in Sydereo, sed in cælo Empyreo. Jam verò ex illo *in cælum conscendam* non benè deducitur, Angelos alibi, quàm in cælo Empyreo fuisse creatos: Nam per cælum (quod Lucifer conscendere volebat) non debet intelligi cælum corporeum, sed cælum, id est Majestas SSS. Trinitatis, quàm superbè conscendere volebat. Quòd verò homo fuit extra Paradisum conditus, ratio est, quia hic locus fuit congruus habitationi humanæ ratione incorruptio-

nis primi status, quia incorruptio non compete-
bat humanæ naturæ per se, & ratione sui, sed ex dono supernaturali: unde
debebat extra paradysum condi, & potest intra illud collo-
cari: cœlum autem Empyreum (ex *D. Thom. infra quæst.*
102. art. 4. in respons. 1. est locus congruus Angelis, quan-
tum ad earum naturam, & idè ibi sunt creati. Patet nul-
lum esse inconueniens ibi fuisse Angelos creatos: nec per
peccatum eorum sedes beatorum fuit maculata, quia cœ-
lum Empyreum per peccatum spirituale, quale fuit Ange-
lorum, non coinquinatur: insuper nihil turpidinis aduenit
Paradiso terrestri, cùm post peccatum ibi ampliùs non in-
venerunt locum, sed detrusi sunt in infernum.

Quæstio III.

*An numerus Angelorum excedat numerum
Rerum creatarum, & Animarum?*

Aliquorum opinio negat numerum Angelorum exce-
dere numerum rerum creatarum: inter quos non
nulli valdè paucos ponebant Angelos. *Aristot. 12. Metaphys.*
cap. 10. admittit quadraginta septem iuxta numerum motu-
um cœlestium. Sacra Scriptura *Tobie 2. & Apocalypsis 1.*
asserit septem esse Angelos, qui adstant coram Domino.
Certum est, eum esse majorem, quàm hominum, & colli-
gitur ex illa parabola, ubi homo habens centum oves dimi-
sit nonaginta novem, abiit quæsitum centesimam, & in-
ventam humeris reportat *Matth. 18. Luca 15.* per quod signi-
ficatur eam esse rationem multitudinis hominum, ad Ange-
lorum numerum, quæ est unius ad nonaginta novem: nam
ovis unica, est natura humana, Angeli verò reliquæ. Licet
ergò stupendus sit Angelorum numerus, non tamen tantus
est, quòd numerum omnium individuorum excederet, ut
aliqui cum Lyrano existimant. Reverà vix credibile est, eos
plures esse omnibus arenis maris, culicibus, folijs arborum,

guttis aquarum, &c. & quamvis absolutè plures esse possint, cum omnipotentia Divina sit virtutis simpliciter infinitæ potens ex nihilo producere semper plures, & plures in infinitum, tamen videtur conveniens sapientiæ, & providentiæ divinæ, quæ spiritualia produxit in numero & mensura proportionatè ad numerum rerum creatarum.

Dico ergo Numerum Angelorum excedere multitudinem & numerum specierum materialium, & Animarum, *ita D. Thom. quæst. 6. de potentia. art. 6.* Nam quòd aliqua sunt magis perfectæ tantò in majori excessu creata sunt, sive secundum magnitudinem in ijs, quæ molem habent, sive secundum multitudinem in ijs, quæ mole carent. Videmus, quòd corpora incorruptibilia, quæ perfectiora sunt cæteris omnibus propter incorruptionem suam, nimirum cœlestia incomparabiliter excedunt magnitudinem omnium corruptibilium, ita ut tota sphaera elementaris nempe activorum, & passivorum, notabilem quantitatem in comparatione sphaerarum cœlestium non habeat, sed modicum quid videatur: ergo & substantiæ immateriales totam materialium multitudinem excedere debent: non quidem individuorum ad universi perfectionem indirectè pertinentium, sed specierum, quæ ad illam directè spectant, vel etiam individuorum, quæ ad eandem per se propter debitam sibi perpetuitatem ordinantur. Neque obstat instantia, quæ fieri posset de auro, argento, lapidibusque pretiosis &c. quæ quidem sunt alijs corporibus nobiliora secundum gradum specificum: inde non debent alia excedere magnitudine & multitudine. ad Aristot. respondetur, eum locutum fuisse secundum suum lumen rationis undè sumptum, non verò regulatum lumine fidei, quæ nobis ingentem Angelorum multitudinem insinuat: & licet in locis citatis fiat mentio tantum de septem Angelis: quia tamen ibi loquitur Scriptura de Angelis primarijs, qui assistunt coram
Deo

Deo, quibus commissa est gubernatio totius terræ, quique parati stant ad omne imperium Dei vel per se vel per alios exequendum: sic manet, numerum Angelorum excedere numerum specierum creaturarum, & Animarum.

Quæstio IV.

An Nomina Angelorum sint plura, quàm tria?

Angeli ex se non habent Nomina, cùm se invicem videant, & colloquantur facie ad faciem, sed illa fortuntur ratione ministerij, quod apud homines obeunt. Sic Angelus pro hominibus cum Dracone pugnans dicitur Michaël, id est, *quis ut Deus?* Ille verò Angelus, qui Tobix terpsit cæcitatem, dicitur Raphaël, id est, *curatio Dei.* Et sic de cæteris. Videtur non esse plura Nomina, quàm tria: nam Concilium Romanum sub Zacharia, ut refert Surius mente Junio pag: 494. non agnoscit nisi tria nomina Angelorum, qui sunt Michaël, Gabriel, Raphaël: reliqua peregrina nomina potius nomina Dæmonum, quàm Angelorum profiteatur. Sed facilè respondetur: concilia hæc tria assumere ex divina scriptura ut publicè celebranda & invocanda: alia tamen Angelorum Nomina non damnare: nisi sint ab Hæreticis conficta, qualia erant, de quibus ibi agit Concilium. Sunt ergò plura Nomina Angelorum, quàm tria: qualia sunt Uriel, qui interpretatur *ignis aut lux Dei.* Jeremiel, id est *Magnitudo Dei,*

Quæstio V.

An Michaël sit Maximus omnium Angelorum?

Videtur pro negativa standum esse: nam Ecclesia, & Apostolus Judas in sua Epistola eum vocat Archangelum, ergo est solum Princeps Archangelorum. Alij dicunt, ut *S. Thomas; pt. 9. art. 3.* Eum esse primum in ordine Principatum, qui Regnis præfunt, proinde Michaëlem esse

esse Principem ultimæ Hierarchiæ: Dico tamen valde probabiliter ipsum tum naturæ tum gratiæ, & gloriæ dignitate esse maximum omnium Angelorum. In Apocalypsi dicitur Michaël pugnasse cum Lucifero; sicut ergo Lucifer Dæmonum, sic Michaël primus Angelorum censeri debet, proinde inter Seraphinos reputandus. Secundò Ecclesia eum vocitat Primatem cœlestis Exercitus, Præpositum Paradisi, atque ejus Nomine festum omnium Angelorum colit. Unde Basilius hom. de Aug. *ô Michaël Duci supernorum civium, qui dignitate & honore Prælatus es cæteris omnibus Spiritibus supernis, tibi inquam supplico.* & Pantaleon Diaconus apud Lipom. in Hom: de S. Michaële asserit, quod primum locum obtineat inter mille millia, & decies mille Myriades Angelorum & proximè, accitra ullum stuporem.

Quæstio VI.

An Angeli loquantur, & quali lingua?

Angelos habere aliquam certam linguam videtur inferre Apollolus, quando dicit: *si linguis hominum loquar & Angelorum.* Angelorum linguam, aliqui Hebræam accipiunt, qua Deus, Angeli & Adam ad invicem locuti sunt in Paradiso. Sic inferunt ex D. Paulo omnes linguas esse cassandas in cœlo, una solum remanebit, eamque fore Hebræam. Unde in Apocalypsi græcè scripta dicitur, quod Sancti in cœlo canent Hebraicè *Amen, Alleluja*, Inde putabant Angelos loqui ut homines, non tantum per species Angelo impressas, sed etiam per signa spiritualia illis in creatione indita, sicut Adæ indita fuit lingua Hebræa. Hinc Franciscus Albertinus *lib. corall. Theol. corall. II.* asserit, quemquam Angelum habere propriam linguam à cujusvis alterius Angeli lingua distinctam. Respondetur tamen Angelos non habere linguam sibi in creatione inditam: aliàs Angelus hæc signa uni monstrans, alios celare non posset. Nihil enim

enim naturale celare possunt, sed tantum id, quod liberum est, hæc autem signa naturalia essent eis cum natura indita.

Quando autem Apostolus mentionem facit de linguis Angelorum, intelligendus est Paulus per Hyperbolem, & ex Hypothesi fuisse locutus, maximè emphaseos causa, si essent linguæ Angelorum. Sic vulgè dicimus: *divinè loquitur*, id est sapienter loquitur, quia Deus sapientissimus est, *facies Angelica*, id est pulcherrima, quia Angeli sunt ex le pulcherrimi. Linguæ ergò Angelorum non sunt sensibiles, ut vult Cajetanus, sed intelligibiles: nimirum hæ linguæ sunt ipsi conceptus Angeli ad alium directi, quatenus volunt, ut illis innotescant; tunc enim ex ordinatione divina fit objectum proportionatum, & ponitur intra sphæram cognitionis, fitque intelligibile illi, cui volunt loqui, & non alteri.

Quæstio VII.

An Animæ in purgatorio habeant suum Angelum Custodem?

Videtur, quòd sic: nam *Lucæ 16.* dicitur, animam Lazari fuisse ab Angelis in sinum Abrahamæ deportatam: & Ss. Patres passim dicunt, præcipuè Gregorius *in dialog.* adesse animabus, eas in Paradisum inferre & consolari. Sed Theologicè loquendo dicendum est, Angelos Custodes non esse animabus in purgatorio à Deo assignatos: Angeli enim illis solum deputantur, qui possunt promoveri in bonum, & impediri à malo. Quia igitur animæ purgantes in eo statu sunt, ut à fine amplius deficere non possint tanquam de sua beatitudine sectæ: nec proficere ad illum sibi amplius comparandum tanquam omni meriti incapaces, cum sint in termino hujus vitæ, cui correspondet meritum, aut demeritum, ac proinde dici non debet, illis esse Angelos Custodes deputatos. Nec destruit argumentum, quod Beata

Virgo (quamvis fuerit in gratia confirmata, de sua beatitudine certificata) habuerit suum Angelum Custodem, quia licet illa non poterat à fine deficere, poterat tamen ad finem proficere. Supradictæ autem Custodiæ animæ Lazari, alijsque exhibitæ ad aliam custodiæ rationem pertinent improprie & largè dictam, quia illis ex quadam congruitate, nobis autem ex necessitate adsunt, ut nos ad bonum promoveant, quod omittere aut amittere possumus: vel à malo retrahant, cui obnoxij sumus.

Quæstio VIII.

An pueri in utero materno inclusi habeant proprium vel maternum Angelum Custodem?

Videtur quod habeant proprium: nam Hieronymus *lib. 3. in Mattheum 18 v 19.* sic loquitur: magna dignitas animarum, ut unaquæque habeat ab ortu suæ Nativitatis in sui custodiam Angelum delegatum: sed pueri in utero materno inclusi verè suum ortum & nativitatem obtinuerunt: quia de Christo in materno, & virgineo utero existente dixerat Angelus Matth. 1. *quod in ea natum est,* ergo habent suum proprium Angelum Custodem. Sed contrarium amplector dicens: pueros in utero materno inclusos non habere proprium, sed maternum Angelum Custodem. Ratio est, quia tales non sunt à Matre separati, sed propter naturalem colligationem, quæ intercedit, sunt aliquid Matris, sicut fructus pendens ex arbore est aliquid arboris, & ideo valdè probabiliter dicitur, quod idem Angelus, qui est Custos Matris, custodiat prolem in Matris utero existentem. D. Hieronymus verò intelligit ortum & Nativitatem simpliciter talem, quæ est ex utero, non verò in utero, quæ improprie nomine Nativitatis designatur.

Quæ.

Quæstio IX.

An Christus ut homo habuerit suum Angelum Custodem ?

Affirmativæ videtur favere Historia Evangelica, ubi ad Christum in deserto jejunantem *accesserunt Angeli, & ministrabant ei.* Item alibi dicitur *psal. 90.* Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te, quod Tentator Christo proposuit, tanquam de se ipso dictum. Insuper *Luce 22. v. 43.* Scimus, Angelum confortasse Christum in passione. Atamen negativa est vera: Christus enim erat Angelis superior, secundò erat comprehensor, & ejusdem humanitas erat unita Verbo, sic erat conjunctus infallibili Regulæ rectitudinis, ob quod non poterat in aliquo deficere: ultra custodia importat, aut saltem præsupponit indigentiam aut defectum in subjecto, in Christo autem, utpote Deo, non poterat esse aliqua indigentia, aut defectus, ergò non indigebat aliquo Angelo custode. Unde ad suprà dicta dicendum, Ministerium, confortatio, & similia fuisse Christo exhibita ab Angelis non quasi custodiendo, aut aliquid imprimendo in ipsum, sed reverendo, & congratulando ejus fortitudini: nec Christum Angelus ex indigentia confortavit, sed ex convenientia. Ille verò textus *psal. 90.* falsè fuit à Diabolo assumptus pro Christo, sed intelligendus est de justis, de quibus mandavit, ut Angeli custodiant eos. Unde S. P. Aug. *in psal. 56. misit de cælo & liberavit me; quid misit de cælo? quem misit? Angelum misit, ut salvum faceret Christum, & per servum salvus fit Dominus? omnes enim Angeli creatura serviens Christo est, ad obsequium mitti potuerunt Angeli, ad servitium mitti potuerunt, non ad adiutorium, sicut scriptum est, quòd Angeli ministrabant ei, non tanquam misericordes indigenti, sed tanquam subjecti omnipotenti, &c.*

Quæstio X.

An Antichristus suum habiturus sit Angelum Custodem.

FRustranea videtur Custodia Antichristi; quia ad bonum non convertetur, & quid ei prodesset Angelus Custos, si vivus in faucibus orci erit? si Christus non habuit Angelum Custodem, quia summè & intimè erat divinitati conjunctus, ob contrariam rationem, quia Antichristus longissimè erit à divinitate propter enormitatem peccatorum suorum averlus, carebit eodem custode, contrariorum videtur esse eadem ratio, & natura.

Respond. Antichristum suum habiturum Angelum custodem; nam lex communis propter unum mutari non debet, sunt autem Angeli ex infima Hierachia potissimùm Deo ordinariè creati in ministerium hominum: & idè beneficia toti humanæ naturæ provisa non debent illi uni præter communem usum subtrahi. Et licèt Antichristus non sit ad bonum convertendus, per Angelum tamen Custodem à multis malis retrahetur; quòd verò per peccatum futurus sit summè averlus à Deo, & regendus sit spiritu Diaboli, solum probat, Angelum Custodem habiturum aliquem exiguum effectum, non verò quòd custodia Angeli sit ipsi neganda. Nónne etiam quisque obstinatus peccator est averlus à Deo, & tamen ipsi non negas Angelum Custodem? ergo ob idem Antichristo non est negandus Angelus Custos. Christus erat conjunctus divinitati physicè & moraliter, inde non indigebat adjutorio alieno: peccator, qualis est Antichristus, solum est averlus à Deo moraliter: & inde hoc ipsum, quòd asseris, urget fortius Antichristo Angelum Custodem esse concedendum, quo mediante redire posset ad practicam divinitatis cognitionem.

Quæ-

Quæstio XI.

An Angelus quandoque relinquat hominem?

Videtur, quod dicitur: quia Damascenus *lib. 2. fidei orthod. c. 3.* dicit: cum Angeli hinc sunt nobiscum, non sunt in cælo: sed quandoque sunt in cælo, ergo tunc non sunt nobiscum. Item Isajæ *5. v. 5.* de judaico populo sub figura vineæ dicitur: *aufferam sepem ejus, & erit in direptionem*, id est secundum glossam, *aufferam illi Angelorum custodiam.* & Hieremiæ *5. v. 19.* ex persona ipsorum Angelorum dicitur: *Curavimus Babylonem, & non est sanata, derelinquamus ergo eam.* Item Angelorum custodia est voluntaria, ergo possunt hominem relinquere. Dico tamen, Angelos ab ortu Nativitatis usque ad mortem, nunquam hominem, quem custodiunt, ex integro derelinquere. Ratio est, quia sic exigit divina bonitas, quæ nunquam hominem ex omni parte deserit, ut ejus curam penitus abijciat: quod tamen esset, si illi Angelum Custodem auferret, quæ custodia inter beneficia, bonis & malis communia numeratur. Relinquit tamen Angelus quandoque hominem ob ejus demerita, vel occulta Dei judicia non quidem simpliciter, sed secundum quid, dum illum non promovet ad bonum, vel ab aliquo malo retrahit, & aliquod nocumentum non prohibet. Sicut ergo Angeli mali nunquam cessant ab homine infestando juxta illud Petri *5. v. 8.* *Adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit querens, quem devoret.* Sic etiam Angeli, utpote propensiores ad adjuvandum hominem, illum nunquam deserunt. Ad instantias superius allatas dico: Angelum quandoque hominem derelinquere locò, non tamen derelinquere quoad custodiæ effectum: quia etiam cum in cælo est, cogoscit, quid circa hominem agatur, vel sine mora adesse potest. Vel etiam dici potest, quod sit alio modo præsens quoad effectum, quando in homine relinquit bonam dispositionem

ad resistendum malo, & taliter est quasi virtualiter præsens. Eodem modo respond. ad reliqua: Angelum hominem derelinquere secundum quid, quatenus non impedit ex certo sine, quin aliquid adversi patiatur, aut in aliqua graviora peccata propter priora incidat.

Quæstio XII.

An Angeli doleant de damnatione hominum, quos custodiunt?

SANCTI Patres non raro docent, Angelos tristari, si homo labatur in peccatum, quantum magis tristabuntur, si damnatur? Non esse absolute excludendam tristitiam ab Angelis insinuat Isaias c. 33. v. 7. dicendo: *Angeli pacis amare flebunt.* Ratio etiam suffragatur, quantum quis aliquid amat, & desiderat, tantum magis dolet, & tristatur, si illud, quod amat, non assequatur, sed Angeli intimè amant, & desiderant salutem hominum, ergo si eam amittunt, & damnantur, tristantur. Dico tamen non dolere: quia tristitia est pœna peccati, in Angelis autem non est, nec fuit, nec erit peccatum. Præterea Angeli sunt felicissimi, vident etiam sine intermissione faciem Dei, cum qua visione non est possibilis tristitia. Tandem Angeli sunt perfectissime conformati voluntati divinæ, inde si homo damnatur non est contra voluntatem eorum, dummodo voluntas divina sic voluerit habere, & statuerit hos vel illos esse damnandos: tristitia autem debet provenire ab aliquo, quod est contra voluntatem, ergo cum non sit damnatio hominum contra voluntatem Angelorum formaliter loquendo, Angeli de ea non tristantur. Respond. ergo ad supra dicta: si Angeli dicuntur tristari, loquuntur moraliter & humano modo ad explicandum promptitudinem, & voluntatem eorum, quam habent, ut homines salutem consequantur: quia tamen extremè conformati sunt divinæ voluntati, nequeunt tristari, sicut

Deus ab æterno ordinans damnationem non tristatur, sic nec illi, utpotè Deo conformes non tristantur. Ad textum Isaïæ. per Angelos litteraliter debent intelligi nuntij Ezechia, Allegoricè de Apostolis, tripologicè de Religiosis, & animabus pijs, nequaquam verò de veris Angelis, nisi textus metaphoricè sumatur. Ratio subjuncta vera est, si amor & desiderium rei amissæ non subordinetur voluntati divinæ, secùs si subordinatur, prout de Angelis dictum est.

Quæstio XIII.

An Angelus certò cognoscat per vires suæ naturæ futura contingentia & libera?

Astrologi tenent, quòd Angelus ex viribus suæ naturæ certò cognoscat futura contingentia; cùm aliàs multa ex astrorum dispositione prædici possint. Job 37. dicitur: *in manu omnium hominum signat, ut noverint Angeli opera sua.* Juxta S. P. August. lib. 12. super Gen. cap. 13. Animæ separatae futura prævident. Ergo multò magis cognoscent Angeli futura contingentia. Nónne Angeli mali multa futura prænunciant, quæ suo tempore reverà eveniunt? & hoc testatur ipsemet S. P. August. lib. de divinit. Dom. c. 6. Respond. Angelos per vires suæ naturæ certò non cognoscere futura contingentia & libera. Vel enim illa cognoscerent in se ipsis, vel in suis causis? non in se ipsis, cùm non existant in rerum natura: nec in suis causis, quia causæ non sunt determinatæ in se ipsis ad eorum productionem, sed manent indifferentes ad producendum, vel non producendum. Præterea non sunt in mensura cognitionis Angelicæ, quæ cognoscit alia à se, hæc mensurantur tempore successivo, quod attingit tantùm præsentia, nec sunt in mensura ipsius Angeli, scilicet ævo, quod alias temporis differentias in se non complectitur, sed hæc prærogativa, & eminentialis contentia solùm competit æternitati: ergò futura contingentia

non potest certò eognoscere. Angelus itaque ut pars principalis univèrsi habet in se modo intelligibili omnia, quæ actu pertinent ad hoc univèrsum: cognoscere tamen potest futura contingentia per species à Deo specialiter infusas, maxime quia hoc conceditur animæ Christi. Ex astris possunt futura prædici, si sunt naturalia, non verò si sunt libera. Job. intelligit per *manum* rationem, & virtutem operandi, qua pro diversis temporibus possunt sua opera distribuere. Ad auth. S. P. August. dicendum: Animas humanas aliqua futura prævidere ex secreta Dei revelatione, & influentia cœlesti, ad quod concurrat propria earum subtilitas: Dæmones prænuntiant futura contingentem, & conjecturaliter, inde non est mirum, quod hæc ita aliquando contingant, ut prænuntiata sunt.

Quæstio XIV.

An Angeli boni possint nocere?

Ratio dubitandi oritur ex eo, nam Angeli sunt in ministerium hominum missi, ut procurent eorum bonum. ergò non possunt nocere: vel si nocent, non amplius boni sed mali sunt. Unde Martinus Deliro *lib. 2. de Magia quæst. 11.* illos quatuor Angelos (qui super quatuor Angelos terræ tenuerunt ventos, ut habetur *cap. 7. Apocalypsis*) genios Alastores, id est truces & lævos Dæmones appellat. Verius tamen dicendum, etiam Angelos bonos posse nocere. Nam Angeli, qui incendebant Sodomam tanquam vindices Dei, erant boni: plurimæ itidem plagæ orbi immittentur per Angelos bonos in fine mundi. Deus vectus Curru Cherubico, ut videre est *Ezechiel 1.* Stipatus quatuor Cherubinis utique bonis pergit ad excindendum Jerusalem. Ad rationes facile respondetur: non omnis, qui infert malum est malus, imprimis si id faciat ex ordinatione superiori, & divina, quod potissimum fit, quando creatura assumitur ut instrumen-

tum executivum divinæ justitiæ, prout non nunquam Angeli assumuntur. Unde inferre malum physicum subinde bonum est, & illud bonum inferre potest, etsi bonus nequeat esse, si malum morale, id est, peccatum infert.

Quæstio XV.

An Angeli boni aliquando à se mutuò dissentiant?

Angeli se invicem amant, & sunt summè inter se & in Deo colligati, unanimes & concordés, ut dicitur Job. 25. 2. *qui facit concordiam in sublimibus*, Hinc videtur, quod Angeli boni aliquando à se mutuò dissentiant in quibusdam rebus, in quibus Deus necdum suam patefecit voluntatem, & sic sibi contraria velle possunt non absolutè & efficaciter, sed conditionatè, si videlicet id, quod ipsi optant, Deo placuerit. Sic Angelus Gabriel pro suis Judæis orabat, ut omnes è Babylone in Patriam reduceret, ne Babyloniorum Idolatria & vitijs inficerentur; è contrario Angelus Persarum ei restitit orans, ut Deus aliquos ex Judæis in Babylone relinqueret ad Babyloniorum & Persarum Conversionem. Unde dicitur Danielis (*Princeps* id est Angelus Regni Persarum *restitit mihi*, hæc autem pugna Gabrielis cum Angelo Persarum peracta est non digladiando, sed Deum ardentè orando contra vota alterius, ejusque rationes solvendo, suasque propugnando.

Quæstio XVI.

An Angeli verum Corpus assumant?

Videtur quod sic, Abraham enim tres Angelos hospitio recepit, & diversa corporis munia exercuerunt, ut est lavare pedes, & manducare. Item Dæmones assumunt corpora mortua, ea movent, ac si essent viva. Angeli se in latione pedum permiserunt ab Abraham palpari. Item Angeli manum Lot apprehenderunt, cum eum eduxerunt ex Sodomis

domis. R. Angelos non posse sibi unire aliquod corpus substantialiter, sive unione hypostatica, quia hoc solius est divinæ virtutis: & quamvis Angeli possint verè incarnari, sicut potuisset fieri, si Deus voluisset, genus humanum per illos redimere, sed id divina, non autem propria virtute factum fuisset. Possunt autem corpora assumere, ea sibi accidentaliter uniendo, eaque movere, ac si essent viva. Unde quando Spiritus malignus Deo permittente obsidet hominem, tunc non sibi unit corpus substantialiter, sed solum accidentaliter, quatenus ibi est in loco effectivè per suam operationem virtualiter transeuntem. Communiter tamen sibi effingunt corpus ex aëre admixtis aliquibus vaporibus, & crassioribus terræ exhalationibus, nec non obscurioribus, & lucidioribus atomis, & aëris partibus, quæ condensatæ & distinctæ in partes figuram hominis referunt, ita ut veritas oculis discerni nequeat: Hinc disparentibus Angelis talia corpora mox in aërem resolvuntur.

Quæstio XVII.

An Angeli in corporibus assumptis verè manducant?

Affirmativam persuadere videtur S. P. August. dum dicit: *Corporibus glorificatis Sanctorum post resurrectionem utpote spiritualibus non potestas, sed egestas edendi ac bibendi auferetur.* Fides docet de ipso Salvatore, quod etiam post resurrectionem jam quidem in spirituali carne, sed tamen vera, cibum, ac potum cum discipulis sumpserit. Ergo Spiritus absolute in carne assumpta manducare, ac bibere potest. Præterea Angelus Raphaël apud Tobiam, tres Angeli apud Abraham convivantes manducaverunt. Ergo. Dico Angelos talibus corporibus indutos reverè non manducare, quia manducatio est actio vitalis, quæ anima cibum in ore vitaliter masticat. & ex ore in stomachum deducit, ubi fit secunda

cunda vitalis concoctio. Raphaël autem cum non informaret vitaliter corpus assumptum, vitaliter in illud non trajecit cibum, sed tanquam in saccum mittebat, quem potest in aërem unà cum corpore resolvebat. Ex his habes, quod Angeli in talibus corporibus non exercent veras actiones vitales, & animales, ut sunt videre, audire, sentire, loqui, quia ad hæc requiritur corpus vivum, & animatum: Angelus autem nequit corpus animare, sed tantum movere, ac ita imitari actiones corporis viventis, quod non possint deprehendi esse falsæ. Talia corpora etiam non habent veram mollitiem, aut duri-
tiem, sicut alia corpora, sed apparent tantummodo solida ex
resistentia Angeli: quia hæc & similia accidentia proveniunt à corpore ut informato forma substantiali per modum actus secundi informantis.

Quæstio XVIII.

*An Angeli in assumpto corpore coire possint cum
feminis?*

Putant aliqui, id fieri posse, & factum fuisse probant ex scriptura Gen. 6. 1. *Videntes filij Dei filias hominum, quod essent pulchræ, acceperunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant.* Vbi S. P. Augustinus lib. 15. de civitate Dei cap. 22. & 23. dicit. *ijdem (id est Filij Dei) dicti sunt Angeli, unde eos multi putant non homines fuisse, sed Angelos.* Unde dicunt ex eorum concubitu non quasi homines generis nostri, sed gigantes fuisse natos: Multi confirmant, silvanos & faunos, quos vulgò incubos vocant, improbos sæpè extitisse mulieribus, & earum appetisse, ac peregisse concubitum: & quosdam Dæmones, quos Dufios galli nuncupant, hanc assidue immunditiam, & tentare & efficere plures, talisque asseverant. ut negare impudentiæ videatur. Hucusque Sanctus P. Augustinus. Propterea in actibus Apostolorum Angeli mali; dicuntur *Spiritus immundi*, utique quia hanc carnalem fæditatem aut appetunt,

aut efficiunt. Dicitur etiam Antichristum ex Dæmone pro-
gignendum, quod Hieron. *in cap. 16. Isaia* videtur confir-
mare, dum Dæmonem appellat Antichristi Patrem. S. Ber-
nardus Lib. 2. v. 6. Narrat mulierem quamdam in regione
Nonneti à quodam petulante Dæmone sex annis habito ejus
consensu, incredibili libidine vexatam esse, apparuerat enim
ei specie pulchri militis, & sæpè abutebatur invisibiliter. quæ
omnia videntur probare Angelos coire posse cum fæminis.
Dico cum S. P. Augustino loco superius citato: *non hinc au-
deo aliquid definire, utrum aliqui spiritus elemento aëreo corpo-
rati possint hanc pati libidinem, ut quomodo possunt sentienti-
bus fæminis, misceantur. Dei tamen Angelos sanctos nullo mo-
do illo tempore sic labi potuisse crediderim.* Nec obest, ubi 2. Pet.
2. 4. dicitur: *si enim Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed
carceribus caliginis inferi retrudens tradidit in iudicio punien-
dos reservari:* quia hîc loquitur de illis, qui primùm apposta-
tantes à Deo cum Diabolo Principe suo ceciderunt. Probatur
assertum: nam Angeli sunt incorporei, ergo carent omni
motu libidinis, neque sensibilitas libidinis ab alio, quàm à
corpore sensibili provenire potest. Ad supra dicta Respon.
Angelos fuisse Dei homines nuncupatos, id est, qui Spiritu
Dei aguntur, prout de Joanne legimus: *Ecce mitto Angelum
meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam.* Falsum
etiam est, ex eis progenitos fuisse gigantes: quia ante & post
erant gigantes teste sacra pagina, *gigantes autem erant supra
terram in diebus illis, postquam enim ingressi sunt filij Dei
ad filias hominum, illi erant gigantes à sæculo homi-
nes nominati.* Et postfuere gigantes. Audiatur August.
lib. 15. *de civitate Dei cap. 23. Nónne cùm Romanæ ur-
bi, quod à Gothis factum est, appropinquaret excidium, Ro-
mæ fuit sœmina cum suo Patre, & sua Matre, quæ corpore quo-
dam modo giganteo longè cæteris præmineret? ad quam visen-
dam mirabilis fiebat usque quaque concursus.* Quod adfertur
de

de silvanis, faunis admitto fecisse concubitus in corpore assumpto, & potuisse fecundare fœminas, si prius Dæmon succubus aliunde semen humanum exceperit, quod deinde mulieris utero infudit incubus. Dicuntur autem Dæmones *Spiritus immundi*, non quia in se ipsis patiuntur libidinem, sed quia alios incitant ad libidinem. ad S. Hieronymum verò dico, Antichristum habiturum pro Patre Dæmonem, non quasi ex deciso à Dæmone semine nascendus sit, sed quia in utero Matris Antichristi Dæmon humores sic attemperabit, ut ejus temperamentum & complexio fiat propensissima ad omnia vitia. Concludo ergo Angelos malos posse coire cum fœminis, absque quòd in se patiantur libidinem, cujus sunt incapaces, utpote corporis expertes.

Quæstio XIX.

An Angeli mali extra infernum reperiantur?

Dæmonibus, quàm bonis Angelis ratione suæ naturæ debetur cœlum Empyreû, qui locus est aptissimus contemplationi, quæ est prima & propria operatio naturæ Angelicæ. Quantum ad statum culpæ ipsis simpliciter debetur infernus, utpote horridus. Sed quia Angeli saltem per se secundò ordinati sunt in ministerium eorum, qui hæreditatem capiunt salutis. Neque hoc omnind per eorum peccatum debuit perire, quin suo modò nobis occasionaliter saltem prodesse, unde dati sunt nobis in exercitium ad eum ipsum finem. Dico ergo cum SS. Patribus, qui docent, aërem hunc usque ad diem judicij plenum esse Dæmonibus, qui homines exercent, ut boni probentur & perficiantur, mali indurentur, & cum Dæmonibus in die judicij ad communem damnationem in tartara detrudantur. Hæc sententia est S. P. Aug. tom. 8. psal. 148. v. 7. *ad istum caliginosum, id est, ad hunc aërem tanquam ad carcerem damnatus diabolus de apparatu superiorum Angelorum lapsus cum Angelis suis.* In vita S.

Emmerani *lib. 2.* narratur, tantam esse Dæmonum in aëre multitudinem, ut cuidam viro sancto revelatum sit, eos, si haberent corpora nostris æqualia, splendorem solis mortalibus intercepturos. Ratio fundamentalis, cur non statim in infernum detrusi sint, sed in aëre circa nos remanere permiffi, quia Deus noluit, ut illis peccantibus eorum ratio totaliter frustraretur, & ided dedit eos hominibus in exercitium, quo bonis saltem indirectè præpararent coronam. Neque obstat, quod animæ damnatorum non permittantur circa nos permanere, sed immediatè ad infernum detrudantur, quia animæ ex natura sua non erant constitutæ, ut aliqua nobis ex eis utilitas proveniret, benè tamen ad hunc finem fuerunt Angeli saltem per se secundariò creati. Manet ergo, Angelos malos in aëre usque ad extremum diem futuros: & ided Christus in aëre, id est in cruce à terra exaltatus passus est, ut aërem à Dæmonibus nos infestantibus purgaret.

Quæstio XX.

An Dæmones facere possint Miracula?

Multa mira Dæmon in suis Clientibus operatur, quæ si primo intuitu inspiciantur, hominem dent in stuporem necesse est. & quamvis nonnulli passim ordinarium operandi modum aspernentur, fœminæ tamen procliviores sunt ad mira patranda, inde ex natura sua curiosiores in præstigiis declinant. Multa narrantur de Simone mago, qui ope Dæmonis effecit, ut statuæ ambularent, in ignem profiliens non combureretur, in aëra, quoties voluit, pernix evolavit, verbò, ad omnes formas ut columnæ &c. vertumnus erat. De Antichristo scribunt Authores, quod faciet ignem de cœlo descendere. Item addit *Sybilla lib. 3. oracul.* Sisset mare, solem, lunam, & mortuos ad vitam resuscitabit: quæ omnia utique miracula sunt. Verumtamen concludo, Dæmonem non posse patrare miracula; quid est miraculum

lum? est illud, quod fit supra naturæ vires, quodque cœ-
 nium causarum naturalium vim excedit: Dæmon autem
 ex se non potest operari supra vires naturæ, cùm sit virtutis
 limitatæ, & naturalis, quæ ad supernaturalia nihil potest:
 mira ac portentosa operari potest, cùm sit naturæ virium
 maximè gnarus, sciâtque optimè activa passivis applicare,
 quæ quia hominibus incognita sunt, admirationem faciunt.
 Unde aliqua naturaliter fieri possunt, quæ nobis primo in-
 tuitu videntur miracula. v. g. facere ignem de cœlo descen-
 dere, hoc potest facere Dæmon naturaliter, ut scimus eum
 cedere fulmina, tonitrua, & tempestates, concitando vapo-
 res, & nubes. Sin minùs aliqua possunt causis naturalibus
 tribui, talia præstigiæ erunt, quibus illudit hominibus:
 Quare Methodius Episcopus & Martyr in suis revelationi-
 bus loquitur de Antichristo: *Faciet multa signa, & prodigia
 sophistica, cæci respicient, claudi ambulabunt, surdi au-
 dient, Dæmoniaci curabuntur, convertet solem in
 tenebras, & lunam in sanguinem
 apparenter.*

O. A. M. D. G.

Labaci, Typis, Adami Friderici Reichbardt, Inclytæ Prov. Carn. Typographi.

